

ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ПРИ ТЕРАПІЇ ДИСФУНКЦІЙ ЩИТОПОДІБНОЇ ЗАЛОЗИ

Мишлакова О.П., к.фарм.н., доц. Щербак О.А.

Національний фармацевтичний університет, м.Харків, Україна

Хвороби щитоподібної залози – найбільш поширені недуги, пов'язані з дисфункціями ендокринної системи. Прояви цих захворювань в першу чергу залежать від рівня гормонів, що виробляються ЩЗ. Спектр її патології найрізноманітніший – це захворювання аутоімунного генезу, вузлові форми, злоякісні пухлини, йододефіцитні стани. Фармакокорекція дисфункції ЩЗ, що виявляється у вигляді гіпер- або гіпотиреозу, зазвичай проводиться за допомогою хіміопрепаратів: препаратів гормонів ЩЗ, тиреостатиків та ін., які не завжди відрізняються достатньою клінічною ефективністю, зручністю застосування, а при тривалому застосуванні можуть викликати побічні ефекти.

Гіпотиреоз – одна з найчастіших патологій, що викликана дефіцитом тиреоїдних гормонів або зниженням їх біологічного ефекту на тканинному рівні. Проблема гіпотиреозу є вельми актуальною для України, оскільки багато регіонів вважаються йододефіцитними. Але, незважаючи на вжиті заходи, проблеми йододефіцитних станів залишаються актуальними.

Для лікування йододефіцитних захворювань ЩЗ використовують тиреоїдні гормони і препарати йоду. Фітотерапія застосовується як додатковий метод, що підвищує ефективність медикаментозної терапії і вирішує як симптоматичні, так і патогенетичні завдання. Застосування фітопрепаратів може бути і самостійним при легких формах захворювання, в період між курсами медикаментозного лікування, а також для профілактики. Лікарські рослини є найбільш перспективним джерелом біологічно активних речовин тиреотропної дії.

Серед лікарських рослин, які можуть використовуватися для створення лікарських засобів для профілактики та лікування захворювань ЩЗ, заслуговують на увагу ті, що, в першу чергу, містять йод у різних формах (органічній та неорганічній). До цих рослин належать водорості – ламінарія, фукус пухирчастий; лишайники – цетрарія ісландська, кладонія альпійська; інші – ряска мала, дурнишник звичайний, дрок красильний, вовконіг європейський, фейхоа, аконіт байкальський, перстач білий, ковила периста, медунка лікарська, тощо.

Коли захворювання ЩЗ супроводжується гіпотиреозом, призначають трави, які містять дийодтирозин. Крім водоростей і лишайників це дрок красильний і настурція лікарська. Вважається, що йод у складі йодтирозинов легше засвоюється ЩЗ і органіфікується, (тобто йде на синтез гормонів), ніж йодиди.

Представляють інтерес також результати застосування біологічно активних добавок (БАДів) рослинного походження при тиреопатології. Однак, застосування рослинних засобів, що містять суміші трав, не завжди дає очікуваний клінічний ефект, що може бути пов'язано з антагонізмом складових речовин, їх низькою концентрацією або іншими причинами.